

Jaarverslag commissie van toezicht arrestantenzorg Oost-Brabant 2016

Colofon

Uitgave

Commissie van Toezicht Arrestantenzorg in de eenheid Oost Brabant van de Nationale Politie.

Secretaris:

Dhr. W.A.C.Becs

Politie Oost Brabant

Afdeling bestuursondersteuning/ Staf

Postbus 90163

5200 MS 'S Hertogenbosch

Eindhoven 1 maart 2017.

Inhoudsopgave.

Onderwerpen	Blz.
Inleiding.	3
De Commissie.	4
De vergaderingen	4
Ontvangst en rondleiding.	4
Oordeel ontvangst.	5
Registratie.	6
Huisvesting.	6
Veiligheid van arrestanten.	7
Veiligheid van arrestantenverzorgers.	7
Bejegening van arrestanten	7
Bevindingen van arrestanten.	8
Transport	8
Conclusies en aanbevelingen.	8

□ Inleiding.

Het verzorgen van personen die tijdelijk door de politie zijn ingesloten is een kerntaak van de politie. De politie draagt zorg voor de veiligheid en humane bejegening van ingeslotenen in politiecellen, ophoudkamers en voor kort ook het mobiele arrestantenvervoer. De grondslag vind je terug in het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) heeft tot taak toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van arrestanten in politiebureaus, bureaus van de Landelijke eenheid, politiediensten in het gebied van de eenheid, zittingsplaatsen van de Rechtbank, mobiele ophoudplaatsen en tijdelijke ophoudplaatsen bij evenementen en op de naleving van de voorschriften die op de arrestantenzorg betrekking hebben. De commissie geeft aan de korpschef gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen over aangelegenheden betreffende objecten waar personen door de politie worden ingesloten.

De leden van de commissie bezoeken onaangekondigd op wisselende dagen en wisselende tijdstippen politiebureaus en cellencomplexen. Na legitimatie hebben zij toegang tot alle ruimtes van arrestantenzorg, cellen en ophoudkamers. Zij zijn bevoegd om ingeslotenen te interviewen, mits zij op dat moment niet voor een strafrechtelijk onderzoek in verhoor zitten. (Dit geldt ook voor ingeslotenen met beperkingen). Ook politiemensen en arrestantenverzorgers worden bij de inspectie betrokken.

Op verzoek krijgen de leden inzicht in alle bescheiden die betrekking hebben op arrestantenzorg, inclusief de persoonsgegevens van de ingeslotenen.

De leden van de commissie inspecteren de ruimtes aan de hand van een checklist. Dit gaat ver, van het controleren van verlichting tot aan de opslag van medicijnen toe.

Zij mogen vrij spreken met de politiemensen, de arrestantenverzorgers en degenen die van hun vrijheid beroofd zijn.

Van de bevindingen maken ze een inspectierapport op voor de locatie direct verantwoordelijke leidinggevenden. Niet met als doel om medewerkers op fouten te wijzen, maar om het proces van zorg aan arrestanten te verbeteren. In de rapportage geven ze niet alleen aan wat fout is in de inrichting of bejegening, maar vooral ook wat er goed gaat. De verantwoordelijke leidinggevende wordt ook nadrukkelijk gevraagd om vanuit deze optiek de onderwerpen te bespreken met de medewerkers.

De CTA heeft dit jaar extra aandacht gegeven aan de volgende landelijke speerpunten te weten:

- Verblijfsduur in gerechtsgebouw. Inventariseer hoe lang personen in het gerechtsgebouw verblijven (exclusief zittingstijd).
- oneigenlijk gebruik (artikel 3). Bedoeld wordt het insluiten van personen die geestelijk in de war zijn maar niet op grond van een delict worden opgehouden. Hier gaat het om de samenwerking die bestaat tussen politie-eenheid en de GGZ in de regio, teneinde te voorkomen (minimaliseren) dat deze personen worden ingesloten op een politiebureau of cellencomplex.
- (straf-)maatregelen. Hoe wordt omgegaan met recalcitrant, agressief gedrag.

Het rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Jeugdzorg heeft geleid tot een verbeterplan arrestantentaken voor de eenheid Oost Brabant. De aanbevelingen worden meegenomen tijdens de inspecties. Het

verbeterplan is in het kader van monitoring een vast agendapunt op de vergadering van de commissie.

Om de bekendheid en de acceptatie van het CTA te waarborgen, staan de werkzaamheden van de commissie op Intranet en op lokale teamsite 's.

Alle cellencomplexen zijn voorzien van een flyer met de taak en doelstelling van de commissie en de foto's van de leden voor de commissie.

□ **De Commissie.**

Bij de start van het jaar bestond deze commissie uit zes leden. Bij de samenstelling van de commissie wordt rekening gehouden met de nodige maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden. De commissie bestaat uit (PLV)directeuren penitentiare inrichting, een GGD-arts, een juriste en een sociaal cultureel werker. De leden zijn aangesteld door de Minister op voordracht van de Korpschef, na aanbeveling van de Regioburgemeester en de Hoofdofficier. De commissieleden zijn gehouden aan een geheimhoudingsplicht. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijke secretaris. Dhr. Agarbi heeft aan het einde van het jaar zijn lidmaatschap beëindigd. In het voorjaar van 2017 zit de maximale zittingstermijnen erop van de voorzitter en mevr. Mr. G. Elvan-Kalender. De commissie heeft de keuze gemaakt om in februari van 2017 het volume van drie plaatsen open te stellen. Conform de regelgeving heeft de commissie uit haar midden dhr. G.S. Janssen gekozen als beoogd opvolger van dhr. J.H.T. Bertelink als voorzitter en mevr. E.G. de Wal-Engelkamp als vicevoorzitter. Dit zal op 1 april 2017 gestalte krijgen.

Samenstelling

Voorzitter:	De heer J.H.T. Bertelink.
Vicevoorzitter:	De heer G.S. Janssen.
Leden:	Mevrouw mr. G. Elvan- Kalender. De heer M. Agarbi. Mevrouw E.G. de Wal-Engelkamp. Mevrouw mr. E.C.M. Thoonen.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg wordt ondersteund door de ambtelijke Secretaris	De heer W.A.C. Becs.
---	----------------------

□ **De vergaderingen.**

De leden van de commissie zijn dit jaar drie maal bijeengekomen. Een reguliere vergadering, een intervisievergadering en een gecombineerde vergadering. Tijdens een van de vergaderingen is de Bedrijfshulpverlening als thema behandeld door de coördinator.

□ **Ontvangst en Rondleiding.**

Conform het advies van de landelijke Commissie Toezicht Arrestantenzorg is het streven om de cellencomplexen minimaal twee keer per jaar te inspecteren en de ophoudlokalen minimaal één keer per jaar. Mocht er aanleiding toe zijn, worden er herhalingscontroles uitgevoerd.

In de eenheid Oost Brabant zijn drie cellencomplexen gevestigd te weten:
Het cellencomplex in het politiebureau te 's-Hertogenbosch.
Het cellencomplex in het politiebureau Eindhoven Mathildelaan.
Het cellencomplex van het paleis van Justitie in 's-Hertogenbosch.

In de eenheid Oost Brabant zijn 18 locaties met ophoudkamers gevestigd.

Er zijn geen locaties aanwezig van de landelijke Eenheid die vallen onder de inspectie van de CTA.

De commissie heeft het volgende aantal inspectiebezoeken afgelegd aan politiecellen:

Politiebureau 's-Hertogenbosch	4
Politiebureau Mathildelaan	4
Het gerechtsgebouw Paleis van Justitie 's-Hertogenbosch	4

De commissie heeft de volgende locaties met ophoudkamers geïnspecteerd:

Asten	1
Best	1
Boxtel	1
Boxmeer	1
Cuijk	1
Drunen	1
Eersel	1
Geldrop	1
Gemert	1
Helmond Deltaweg	1
Maarheeze	1
Eindhoven Michelangelolaan	1
Oss	1
Schijndel	1
Uden	1
Valkenswaard	1
Veghel	1
Veldhoven	1

De commissie heeft geconstateerd dat de ophoudkamers in sommige politiebureaus een andere bestemming hebben gekregen. De aanbeveling die vorig jaar is gedaan, om deze voorzieningen technisch onbruikbaar te maken voor het functioneren als ophoudkamers en de lijst van locaties te actualiseren, heeft geresulteerd in 3 locaties minder dan in 2015. Het schuifplan en strategisch huisvestingsplan voorzien in een herschikking van locaties en zal in de toekomst leiden tot minder locaties met ophoudkamers.

Om het proces van vrijheidsbeneming te volgen vanaf het begin van een aanhouding van een verdachte, is de commissie te gast geweest bij het horecadetachment in Eindhoven en 's-Hertogenbosch.

Oordeel ontvangst.

De inspecties worden uitgevoerd in tweetallen.

De wijze van ontvangst wordt in de meeste gevallen geduid als correct en goed.

Op één locatie was de ontvangst slecht en onbehoorlijk. Dit lag aan de persoon in kwestie. Door interventie van de ambtelijke secretaris werd dit opgelost. Naar aanleiding van dit voorval zijn nogmaals de teamchefs van de procedure en de bekendheid van de commissieleden op de hoogte gesteld.

Het totaaloordeel over de ontvangst wordt samengevat als naar behoren.

□ Registratie.

- De commissie controleert steekproefsgewijs of de ingeslotenen op een goede manier worden geregistreerd bij insluiting in een ophoudkamer, cel en bij het verlaten van de ophoudkamer en cel. Steeds trof de commissie een bijgehouden administratie aan. Het volgende is geconstateerd:
 - Cellencomplex Vogelstraat: vanuit de arrestantenverzorgers is al meerdere malen aangegeven dat zij graag een elektronisch bord willen hebben als in Eindhoven (Mathildelaan).

Het totaaloordeel over de registratie is naar behoren.

□ Huisvesting.

Het cellencomplex in het politiebureau 's-Hertogenbosch.

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (luchtplaats, sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting.

Omtrent de staat van onderhoud van de cellen en ophoudkamers is nog het volgende geconstateerd:

- De commissieleden geven daarnaast de aanbeveling om in de remise platen te installeren die vorst en regen buitenhouden (een overkapping). De oogdouche is ook in de remise en wanneer het vriest, kunnen er gevaarlijke situaties plaatsvinden. Het is daar dan spekglad en gevaarlijk voor zowel arrestant als agent. Bovendien is bij vorst de oogdouche onbruikbaar gebleken.
- De Progiszuil vertoont regelmatig storingen.
- De verbouwing van de nieuwe intakeruimte is gerealiseerd, echter het proces is nog niet goed geregeld. Het optimaliseren van dit proces heeft niet alleen te maken met de personele bezetting, maar ook met de omslachtigheid van de progiszuil. Het niet fysiek aanwezig zijn van de HOVJ wordt gezien als een vertragende factor in dit proces. Hierdoor bestaat het gevaar van onvoldoende toezicht op arrestanten.

Het cellencomplex in het politiebureau Eindhoven Mathildelaan.

Het gebouw aan de Mathildelaan, waarin het cellencomplex is ondergebracht, is economisch afgeschreven. Naar aanleiding van het onderzoek van de commissie Zuketto (2011) en de aanbevelingen die zijn gedaan, zijn er tijdelijk aanpassingen gerealiseerd voor de korte termijn. Dit betreffen maatregelen ter beperking van de geconstateerde risico's en als overbrugging naar nieuwbouw. Het probleem van de locatie Mathildelaan te Eindhoven, is ook onderdeel van de keuzes die gemaakt gaan worden in het kader van het strategisch huisvestingsplan en is bekend bij de landelijke organisatie.

Het cellencomplex in het gerechtsgebouw Paleis van Justitie 's- Hertogenbosch.

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (luchtplaats, sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting.

Het volgende is nog geconstateerd:

- Er is inmiddels een Masterplan Herhuisvesting opgesteld: Hierin zijn de wensen (en behoeften) opgenomen ten aanzien van een uitbreiding van observatiecellen, waarvan het wenselijk is dat deze iets groter worden dan de bestaande observatiecellen. Ook is het voorstel opgenomen voor 3 extra verhooruimtes, waarin een afscheiding tussen de arrestant en de raadsman/bezoeker is aangebracht. Tevens is de uit de praktijk ontstane behoefte voor uitbreiding van het aantal jeugdcellen (van 1 naar 2) opgenomen in het Masterplan Herhuisvesting.

Onlangs is een Personen Zoek Installatie (PZI) in gebruik genomen. Deze PZI is naar behoefte te programmeren en komt de veiligheid van zowel personeel als de in het complex aanwezige arrestanten ten goede.

De Ophoudkamers:

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de ophoudkamers in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting. Omtrent de staat van onderhoud van de cellen en ophoudkamers is nog het volgende geconstateerd:

- Er zijn niet altijd ramen met dagverlichting aanwezig.
- De werking en aanwezigheid van intercoms en het gebruik van camera's laten nog wel eens te wensen over. De commissieleden achten het aanbevelenswaardig het cameratoezicht uitsluitend uit te voeren conform de procedure (ambtsinstructie) zoals die ook in de cellencomplexen wordt uitgevoerd. Op sommige locaties is dit proces aangepast.

Het totaaloordeel over de huisvestingsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers is voldoende tot goed. Het complex Mathildelaan te Eindhoven plaatst de commissie in zijn perspectief.

Veiligheid van arrestanten.

- Ontruimingsoefeningen: Het proces rondom BHV en de ontruimingsoefeningen en de registratie wordt door de inzet van de BHV-coördinator steeds beter ingericht. Wel is geconstateerd dat het aantal BHV'ers die opgeleid en aanwezig zijn nog onvoldoende zijn.
- De bedrijfsnoodplannen/calamiteitenplannen zijn op de locaties voorhanden.
- Voeding: De kwaliteit van de boterhammen laat te wensen over. Dit is ook landelijke gesignaleerd en wordt in de nieuwe aanbesteding meegenomen. Verder blijft de periodieke controle van de houdbaarheidsdatum nog een punt van aandacht.
- Rondom het legionellabeheer dient het personeel beter op de hoogte gebracht worden te worden van eventueel genomen maatregelen.
- Veiligheidsaspecten die te maken hebben met de inrichting als losse spiegels en gevaarlijke uitsteeksels, worden na adressering aan het facilitair bedrijf meestal direct opgelost.

Het totaaloordeel over de veiligheidsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers is naar behoren.

Veiligheid arrestantenverzorgers.

De commissie heeft geen onvolkomenheden geconstateerd. De algemene indruk bestaat dat protocollen in acht worden genomen, communicatie- en alarmsystemen werkten zoals dat moest zijn. Periodiek werkoverleg is aanwezig en in scholing wordt voorzien.

Het totaaloordeel over de veiligheid van arrestantenverzorgers is goed.

Bejegening van arrestanten.

- **Huisregels:** Er zijn geen klachten over niet uitreiken van de huisregels geweest. Wel is het voorgekomen dat in een gesprek met een arrestant naar voren werd gebracht dat geen huisregels zouden zijn aangeboden.

- **Medicatie:** Constatie is dat de protocollen wel bekend zijn, maar dat de praktijk weerbarstiger is. Het gaat niet om het verstrekken van de medicijnen maar om de taak wie de medicatie samenstelt. De commissie constateert dat de aanbesteding van een medicatie verstrekkingssysteem dan wel inregeling van het proces, nog steeds niet zijn gerealiseerd. Het is een landelijke aanbesteding.
- **Artsenbezoek:** Tot twee maal toe een klacht over het niet consulteren van een arts. Dit is echter niet direct geconstateerd door de commissie, maar via de klachtenprocedure.
- **Bejegening:** Het merendeel van de geïnterviewde ingeslotenen geven aan dat ze zonder uitzondering goed behandeld worden door de arrestantenverzorgers.
- **Klachten:** In dit jaar zijn er vier officiële klachten gemeld aan de commissie. Het betreft de volgende onderwerpen:
 - Het niet mogen dragen van een hoofddoek in de cel.
 - De vermissing van goederen.
 - 2x geen consultatie van een arts.
- **Poging zelfmoord:** éénmaal melding.

Het totaaloordeel over de bejegening van arrestanten is volgens de commissie naar behoren tot goed.

□ De bevindingen van arrestanten.

In totaal zijn er 16 interviews afgenomen door de leden van de commissie. Het betrof hier 7 meerderjarige mannen, 4 meerderjarige vrouwen, 3 minderjarige mannen en 2 minderjarige vrouw. Tijdens bezoeken aan ophoudkamers worden nauwelijks arrestanten aangetroffen. Het merendeel van de geïnterviewden zijn redelijk te spreken over de behandeling als ingeslotene. Er wordt op tijd consultatie van de advocaat ingeschakeld en bij minderjarigen de ouders. Persoonsafhankelijk wordt er gereageerd op de kwaliteit van het eten.

□ Transport.

Voor de commissie geldt dat op dit moment wel de transportmiddelen bekeken kunnen worden, doch dat de commissie daarbij beperkt is tot wat de leek kan opmerken (schoon, scherpe uitsteeksels etc.). De inspectie kan niet aan de hand van vastgestelde inrichtingseisen worden getoetst. Steeds opvallend is dat de zitplaatsen niet beschikken over veiligheidsriemen. Transportbussen hebben hiervoor ontheffing.

□ Conclusies en aanbevelingen.

- De commissie is in zijn algemeenheid tevreden over de arrestantenzorg in Oost Brabant. Voornamelijk ten aanzien van de arrestantenzorg in de politiecellencomplexen.
- De arrestantenverzorgers zijn gemotiveerd, vriendelijk en bekwaam en gastvrij naar de leden van de commissie.
- Het proces van terugkoppeling van verantwoordelijke teamchefs en medewerkers facilitair bedrijf over genomen maatregelen is duidelijk verbeterd.
- De commissieleden achten het aanbevelenswaardig het cameratoezicht uitsluitend uit te voeren conform de procedure (ambtsinstructie) zoals die ook in de cellencomplexen wordt uitgevoerd.
- De commissie doet nogmaals de aanbeveling om het proces van de aanbesteding van de medicijnverstrekking te bespoedigen en de medewerkers periodiek voor te lichten over hoe te handelen.

- De commissie vraagt ondanks de geconstateerde verbeteringen nog steeds aandacht voor het houden van ontruimingsoefeningen en het actief daarbij betrekken van het personeel. De commissie geeft een compliment voor de inzet van de BHV-coördinator. Dit heeft geleid tot een zichtbare verbetering van het proces.
- Rondom het legionellabeheer dient het personeel beter op de hoogte gebracht worden te worden van eventueel genomen maatregelen.
- Ten aanzien van het paleis van justitie. Het complex is om 18.00 uur gesloten, maar de DVO komt niet altijd op tijd. Regelmatig moeten er mensen naar de Vogelstraat worden verplaatst. Dit is een onwenselijke situatie.
- Het proces rondom de intake op de Vogelstraat te optimaliseren. Dit heeft te maken met capaciteit.

De conclusies geven aan dat vrijwel bij ieder bezoek blijkt hoe nuttig en wenselijk die bezoeken zijn, zowel voor de arrestanten als voor de arrestantenverzorgers. Ook de arrestanten geven ongevraagd aan het op prijs te stellen dat er een onafhankelijke controle is op de behandeling en verzorging en al wat daarmee samenhangt.